

LES 3: Stemmen van de aarde

Rechten van inheemse volkeren

DUUR	50 minuten
MATERIAAL	• Bijlage 1: getuigenis • Bijlage 2: Weetje-Waaier rechten van inheemse volkeren • UVRM poster (Universele Verklaring van de Rechten van de Mens)
Vakken	• Nederlands • Geschiedenis • Levensbeschouwing • Burgerschap en samenleving • PAV • Spaans
Doelstellingen	
Algemene doelstellingen	• De leerling begrijpt wat de rechten van inheemse volkeren zijn en hoe deze in relatie staan met de artikelen uit de UVRM. • De leerling kan bronnen analyseren en linken aan mensenrechtenschendingen. • De leerling kan verwoorden welke gevoelens en waarden ze herkennen in een getuigenis van iemand uit een inheemse gemeenschap. • De leerlingen reflecteert over mensenrechten in relatie tot macht, identiteit en rechtvaardigheid.
Aansluiting bij sleutelcompetenties	• Burgerschapscompetentie: de werkvorm werkt rond de erkenning en bescherming van de rechten van inheemse volkeren, reflecteren over mensenrechten en mensenrechtenschendingen in Peruviaanse context. • Kritisch en creatief denken: aan de hand van een individuele reflectieopdracht • Empathie: de leerlingen leren omgaan met levensvragen en leren zich verplaatsen in 'de ander' • Cultureel bewustzijn: bij het lezen van de getuigenis wordt respect voor culturele diversiteit en levensbeschouwelijke invalshoeken gestimuleerd.

Specifieke doelstellingen per vak	Nederlands: • ET 2.2: tekst verkennen, interpreteren en reflecteren • ET 2.6: in gesprek met anderen gezamenlijk reflecteren op een tekst Levensbeschouwing/mens & samenleving: • ET 3, 6, 8 (waarden en rechten analyseren) • ET M&S: De leerling analyseert de invloed van cultuur, macht en economie op het gedrag van mensen en gemeenschappen. Geschiedenis: • ET 8.5 Herkennen van gelijkenissen en verschillen tussen maatschappelijke situaties in het heden en verleden. PAV (arbeidsmarkt-finaliteit): • ET 2.4: actuele maatschappelijke verschijnselen analyseren • ET 3.5: relevantie informatiebronnen selecteren en gebruiken • ET 4.2: mensenrechten en hun schending herkennen in concrete situaties Spaans: • VGT 1.1: lezen van authentieke getuigenis in het Spaans
Optioneel	Deze les kan individueel voltooid worden (bijvoorbeeld tijdens een uurtje studie of tijdens de YOUCA Action Day voor jongeren die geen job vonden).

Deze les kwam tot stand in een samenwerking tussen Amnesty International Vlaanderen en YOUCA vzw in het kader van de YOUCA Action Day 2025

Deel 1: een stem uit Peru (10 min)

Stap 1: Getuigenis

Deel bijlage 1 uit aan de leerlingen. Laat hen de getuigenis lezen van iemand uit een inheemse gemeenschap. Laat leerlingen kort klassikaal reageren:

1. Wat voel je bij deze woorden?
2. Welke waarden worden hier benoemd?

Optioneel:

Lezen de leerlingen de tekst in het Spaans? Bespreek dat eerste klassikaal wat ze lezen om zo tot een gedeeld begrip van de inhoud van de getuigenis te komen.

Stap 2: Informatie delen en verkennen

Wat betekenen 'inheems' of 'inheemse bevolking'? Laat de leerlingen brainstormen en noteer de antwoorden op het bord ter visualisatie. Vul waar nodig aan met onderstaande elementen. Deze worden opgesomd in de Verklaring van de Rechten van Inheemse Volken, opgesteld door de Verenigde Naties:

1. **Identificeren** zichzelf als inheems.
2. **Voorouderlijke banden** met het land van vóór kolonisatie of voor andere groepen dominant werden.
3. Sterke connectie met hun **territorium en natuur**.
4. Willen **eigen sociale, economische en politieke systemen** behouden.
5. Hebben een **unieke taal, cultuur en tradities**.
6. Ervaren politieke en sociale **uitsluiting**

Vertel je leerlingen dat er wereldwijd **meer dan 5000 verschillende inheemse volkeren** zijn die samen 476 miljoen mensen tellen. Dat is ongeveer 6.2% van de wereldbevolking. Ze zijn verspreid over meer dan 90 landen in elke regio en spreken meer dan 400 talen. Hoewel hun gewoonten en culturen kunnen verschillen, ervaren inheemse volken bijna overal ter wereld dezelfde **harde realiteit**. Hun mensenrechten worden stelselmatig geschonden door overheidsinstanties en ze worden geconfronteerd met een hoge mate van marginalisatie en discriminatie.

Inheemse volken worden geconfronteerd met **verdrrijving van het land** van hun voorouders dat ze al generaties lang bewonen en met beperkte toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting. Inheemse mensenrechtenactivisten worden geïntimideerd, aangevallen en soms zelfs gedood, vaak met de steun van de staat. Inheemse volkeren leven vaker in extreme armoede en lijden vaker onder landloosheid, ondervoeding en binnenlandse **ontheemding*** dan andere groepen. Ze komen gemiddeld vaker in de gevangenis of andere detentie terecht, zijn vaker analfabeet of werkloos en hun levensverwachting ligt soms tot wel 20 jaar lager dan die van hun niet-inheemse landgenoten.

Ontheemding

Ontheemding is het proces waarbij een persoon of groep mensen hun vertrouwde woonplaats of leefomgeving moet verlaten, vaak gedwongen en tegen hun wil, waardoor ze hun sociale, culturele en emotionele verbondenheid met die plek verliezen.

Deel 2: Erken de schending – bronanalyse (25 min)

Verdeel de klas in groepjes van 2-3 leerlingen. Leg de leerlingen uit dat ze aan de hand van twee bronnen gaan onderzoeken de welke rechten van inheemse volkeren geschonden worden.

Stap 1: Universele Verklaring van de Rechten van de Mens als bron

Deel een UVRM-poster en post-its uit per groepje. Geef een korte toelichting over het ontstaan van de UVRM. Gebruik onderstaand kaderstuk:

De **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens**, of afgekort 'UVRM', is een tekst die werd gemaakt net na de Tweede Wereldoorlog. Vertegenwoordigers van verschillende landen werkten in 1948 samen met de Verenigde Naties om de UVRM op te stellen. Denkers en leiders van toen wilden aan een betere wereld bouwen en maakten afspraken over gelijkheid en vrijheid voor iedereen. De tekst werd de basis voor alle moderne regels rond mensenrechten. Ze wilden ervoor zorgen dat alle mensen in de wereld, waar ze ook wonen, dezelfde basisrechten hebben.

Mensenrechten zijn basisrechten en vrijheden die alle mensen hebben, ongeacht waar je geboren bent of waar je leeft. Je hebt ze omdat je mens bent. Ze helpen ervoor zorgen dat iedereen goed kan leven en een menswaardig bestaan kan hebben. Voorbeelden zijn het recht op leven, het recht op vrijheid van meningsuiting, het recht op onderwijs en het recht om niet gediscrimineerd te worden.

Op de poster staan alle 30 artikelen van UVRM weergegeven. Laat de leerlingen onderzoeken welke rechten geschonden werden in de getuigenis. Ze plakken de post-its op de rechten die geschonden worden en schrijven op de post-its waarom dat specifieke recht volgens hen geschonden is. Geef de leerlingen hier een 10- tal minuten voor en bespreek nadien klassikaal hun antwoorden.

Stap 2: Analyse aan de hand van de weetje-waaier over rechten van inheemse volkeren als bron (bijlage 2)

De leerlingen gaan gelijkaardig te werk zoals bij stap 1 alleen gebruiken ze nu de tweede bron: een weetje-waaier over de rechten van inheemse volkeren. Dit leggen leerlingen naast de getuigenis en gaan op zoek naar om mensenrechtenschendingen. Duid in de weetje-waaier de schendingen aan die je herkent in de getuigenis.

Deel 3: Reflectie en feedback (15 min)

Bespreek met de leerlingen hoe ze deze werkvorm hebben ervaren. Start eerst met een algemene feedbackronde. Wat vonden de leerlingen van deze les? Was dit onderwerp nieuw voor je? In welke mate was deze informatie interessant voor jou? Vraag daarna wat het hen meest is bijgebleven. Als derde stap in de reflectie ga je na:

- Wat heb je onthouden uit de getuigenis?
- Welk inheems recht vind jij het meest fundamenteel? Waarom?
- Welke waarden kwamen naar boven die jij ook belangrijk vindt?
- Wat zou jij doen als jouw taal of land bedreigd werd?

Laat een paar leerlingen hun antwoord delen. Verbind terug met de UVRM en het belang van collectieve rechten voor inheemse volkeren.

BIJLAGE 1: GETUIGENIS

TESTIMONIO DE UNA ÑAÑITA

Soy una adolescente mujer que tiene 15 años y vivo en una comunidad Nativa que se llama “ ISHICHIHI” en la región de San Martín - Perú.

Aquí a las chicas jóvenes nos decimos de cariño entre nosotras ÑAÑITAS y a los Chicos ÑANITOS, esta forma de llamarnos es respeto y aprecio cariños.

Yo nací en esta comunidad y tengo dos hermanos más, pero la mayoría de mis vecinos en la comunidad son de 8 hermanos, 7 hermanos o algunos más.

Yo Vivo a qui, y nací a qui, también vivo con mis padres que nacieron aquí también y mis abuelitos que vienen de otro lado de la región hacia el otro lado del Río lejos a muchas horas de aquí. Aquí en mi comunidad nuestros padres y abuelos hablan el quichua(Idioma originario) y Las ÑAÑITAS O ÑAÑITOS COMO YO, algunos hablamos de Quichua POCO, nuestros abuelos y padre hablan QUICHUA Y ESPAÑOL.

Mi casa es hermosa vivo al lado del río tengo una gran palmera de coco que esta dándonos sombra siempre a toda mi familia, mi comunidad vive rodeada de muchos árboles frutales, acompañados de nuestros animalitos, gallinas, chanchitos (cerdos), patos , vacas, cuyes, varios otros pues que nos ayudan a sostener nuestros alimentos, también sembramos YUCAS, PLATANOS Y FRUTAS todo es para nuestra comunidad.

No quiero olvidar también que vivo rodeado de otros animalitos mi perritos y del lugar que nuestra madre selva acoge, que nos dan alegría y compañía son parte de nuestras vidas.

Yo pertenezco a un grupo llamado MANTHOC (MANTHOC es una organización de niños y adolescentes). Aquí Manthoc cumplió 10 años en nuestra comunidad), AQUÍ APRENDI MIS DERECHOS y como organizarme para vivir en armonía en el buen vivir con la naturaleza que nos rodea y luchar por nuestros derechos para defenderlos y tener vida DIGNA.

Quiero compartirles algo de nuestra reflexión de los derechos de nuestra comunidad a la salud.

Nosotros como personas tenemos derecho a la SALUD como todo ser humano, pero eso no se cumple a qui, quiero compartirles que en mi comunidad cuando nos enfermamos nos curamos con nuestras plantas, hierbas medicinales, Esto lo aprendimos nuestros antepasados que nos enseñan los abuelos. En mi huerto junto a mi casa tenemos nuestros amigos nuestras medicinas que hemos seleccionado para curarnos y sirva para las enfermedades básicas. El problema es que no todo podemos curar con las plantas. Algunas veces los vecinos y mi familia también han necesitado operaciones y se han presentado emergencias grandes, como caída de altura de árboles, estos peligros se han roto las piernas y cabeza y otros, se han necesitado emergencia hospital, pero nosotros estamos alejados de la ciudad y alejados olvidados de los servicios a que tenemos derecho a la salud.

En nuestra comunidad no existe una posta médica con servicios básicos, ni menos hospital. La posta básica está a una hora caminando o 3 minutos con movilidad (o moto taxi) , no todos en mi comunidad tenemos moto, pero también la carretera de acceso y no tenemos pistas o acceso fácil para llegar rápido, cuando hay lluvias fuertes es difícil pasar por la carretera para llegar al hospital y algunos nacimientos bebés es de riesgo por que hay madres jóvenes de 14 ,15 años de edad de mucho peligro, nuestras vecinas han muerto y también nuestras familias han fallecido.

Hace unos meses, un tío mío murió de una enfermedad no tuvo con facilidad el libre acceso por que quedaba muy lejos el hospital el médico , ahora tengo a mi tía enferma y por la distancia mi tía algunas veces no se traslada a la ciudad ella se queda a esperar que pueda pasar el dolor, ella tiene cáncer.

¿Cuando escucho que el gobierno da el SIS(SISTEMA INTEGRAL DE SALUD), a todos a mi me da tristeza, tienen SIS? Pero solo si vivimos en la ciudad.

Tratamos de cuidarnos y vivir en armonía con la naturaleza en mi comunidad y curarnos con las plantas que la Madre tierra nos da.

Una ÑAÑITA de ISHICHIHI.

Ik ben een tiener van 15 jaar en ik woon in een inheemse gemeenschap genaamd ISHICHIHI, in de regio San Martin, Peru. Hier noemen we jonge meisjes ÑAÑITAS en jongens ÑANITOS Boys als een teken van genegenheid, respect en waardering.

Ik ben geboren in deze gemeenschap en ik heb twee broers en twee zussen. De meeste families in onze gemeenschap zijn groot: sommigen hebben wel acht of meer kinderen. Mijn ouders zijn hier ook geboren, net als mijn grootouders. Zij kwamen van de andere kant van de regio, aan de overkant van de rivier, uren hiervandaan.

In mijn gemeenschap spreken onze ouders en grootouders Quichua, de oorspronkelijke taal. Sommigen spreken ook een beetje Spaans. De meisjes en jongens worden ook wel Las ÑAÑITAS of ÑANITOS genoemd.

Mijn huis ligt vlak bij de rivier. We hebben een grote kokospalm die schaduw geeft aan mijn hele familie. Onze gemeenschap is omringd door fruitbomen, en we houden dieren zoals kippen, varkens, eenden, koeien, cavia's en meer. Zij helpen ons met voedsel. We planten ook yucca's, bananen en ander fruit, alles voor onze gemeenschap.

Ik leef ook tussen andere dieren, zoals mijn puppy's. Onze moederjungle verwelkomt ons en geeft ons vreugde en gezelschap. Ze maakt deel uit van ons leven.

Ik ben lid van MANTHOC, een organisatie voor kinderen en jongeren. Manthoc bestaat al 10 jaar in onze gemeenschap. Daar leerde ik over mijn rechten en hoe ik mezelf kan organiseren om in harmonie te leven met de natuur. Ik leerde ook hoe ik kan vechten voor onze rechten en een waardig leven kan leiden.

Ik wil graag iets delen over het recht op gezondheid. Iedereen zou dat recht moeten hebben, maar in mijn gemeenschap is dat anders.

Als we ziek worden, gebruiken we de planten en geneeskrachtige kruiden die onze voorouders kenden. In onze tuin hebben we verschillende planten die ons helpen bij het genezen van kleine ziektes. Maar niet alles kan met planten worden genezen. Soms hebben mensen in onze gemeenschap operaties nodig of gebeuren er ernstige ongelukken, zoals uit bomen vallen.

Sommige mensen breken hun benen of hoofd, anderen hebben dringende medische hulp nodig. Maar we wonen ver van de stad, en we worden vaak vergeten als het gaat om het recht op gezondheidszorg.

Er is geen medische post en geen ziekenhuis in onze gemeenschap. Het dichtstbijzijnde postkantoor is een uur lopen of drie minuten met een motortaxi, maar niet iedereen heeft een motorfiets. De wegen zijn slecht, vooral als het hevig regent. Dan is het moeilijk om naar een ziekenhuis te gaan. Voor jonge moeders van 14 of 15 jaar is een bevalling soms levensgevaarlijk. Helaas zijn er al buurtbewoners en familieleden overleden door het gebrek aan medische zorg.

Een paar maanden geleden overleed mijn oom aan een ziekte die niet op tijd behandeld kon worden. De dokter was te ver weg. Nu is mijn tante ziek, maar ze gaat niet naar de stad, omdat het te ver is en ze liever thuis wacht. Ze heeft kanker.

De overheid zegt dat er SIS (het uitgebreide gezondheidssysteem) bestaat. Maar hebben wij dat ook? Alleen als je in de stad woont. Dat maakt me verdrietig. Wij proberen zelf voor ons lichaam te zorgen, in harmonie met de natuur. We genezen ons met de kleine geschenken die Moeder Aarde ons geeft.

Een ÑAÑITA van ISHICHIHI

BIJLAGE 2: WEETJE-WAAIER RECHTEN VAN INHEEMSE VOLKEREN

Als we het hebben over de rechten van inheemse volkeren hebben we het over de collectieve en individuele mensenrechten van deze groepen mensen. Die rechten zijn vastgelegd in internationale documenten zoals de Verklaring inzake Rechten van Inheemse Naties.

Enkele belangrijke thema's hierbij zijn het recht op land (grondgebied, natuurlijke hulpbronnen), het recht op taal en cultuur (onderwijs, eigen taal in de media) en het recht op identiteit en autonomie (zelfbeschikking*, traditionele kennis).

Afbeelding 1 ©AFP/Getty Images

ZELFBESCHIKKING

Zelfbeschikking gaat over de mogelijkheid van een volk om als groep bepaalde beslissingen te kunnen nemen. Bijvoorbeeld over de politieke structuur waarbinnen de groep leeft, maar ook over de economische, ecologische, sociale en culturele ontwikkeling.

Inbreuk op hun recht op zelfbeschikking

Veel inheemse gemeenschappen krijgen niet de kans om hun eigen bestuursvorm of politiek systeem te kiezen, hoewel zij zichzelf al eeuwen bestuurden vóór de koloniale periode of voor een andere bevolkingsgroep dominant werd. Zelfbeschikking is nochtans een bindend beginsel in het internationaal recht.

Gedwongen assimilatie

Assimilatie is het proces waarbij individuen of groepen zich aanpassen aan een nieuwe cultuur of maatschappij. Hierbij gaat hun eigen culturele identiteit vaak verloren of wordt die samengevoegd met de culturele tradities en waarden van de nieuwe, vreemde omgeving.

Inbreuk op het recht op landeigendom

Volgens het internationaal recht mogen staten inheemse volken niet verplaatsen zonder hun **vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming (FPIC)** en zonder hen een gepaste compensatie aan te bieden. Het land van inheemse volken - waar meer dan 35 procent van alle intacte bossen ter wereld te vinden is en dat vaak rijk is aan natuurlijke hulpbronnen zoals olie, gas en mineralen - wordt echter routinematig toegeëigend, verkocht, verpacht of gewoonweg geplunderd en vervuild door regeringen en particuliere bedrijven. Verdedigers van hun land riskeren intimidatie, geweld of moord. Hierdoor worden ze gedwongen om hun huizen te ontvluchten en naar dorpen en steden te verhuizen. Dit leidt tot verlies van hulpbronnen, culturele banden, armoede, ziekte en bestaansonzekerheid.

Beperkte toegang tot gezondheidszorg en onderwijs

Door discriminatie en mishandeling hebben inheemse vrouwen minder vaak toegang tot gezondheidszorg wanneer ze zwanger zijn, waardoor de kans groter is dat ze sterven tijdens de bevalling. In landen als Panama, Rusland en Kenia is de kans dat inheemse vrouwen zonder medische begeleiding bevallen tot zes keer groter dan bij niet-inheemse vrouwen.

Tijdens de COVID-19-crisis werden inheemse gemeenschappen zwaarder getroffen door gebrekkige consultatie, beperkte infrastructuur en gebrek aan informatie in hun eigen taal. Een gebrek aan toegang tot gezondheidszorg en publieke informatie, evenals essentiële diensten zoals sanitaire voorzieningen en schoon water, betekent dat inheemse volken onevenredig zwaar getroffen werden door de pandemie. Inheemse volken lopen ook meer kans om ziekten als malaria, tuberculose en HIV te krijgen.

Een hardnekkige onderwijskloof blijft bestaan. Er zijn te weinig leerkrachten die inheemse talen spreken, en beperkte digitale toegang vergroot de achterstand. Onderwijssystemen houden zelden rekening met inheemse pedagogische tradities en kennis.

Groen kolonialisme

Het 'Globale Noorden' creëert streng bewaakte natuurgebieden in het Zuiden maar herstelt de eigen lokale biodiversiteit in eigen land niet. Aan de oppervlakte lijkt het misschien alsof deze wereldmachten, waaronder veel koloniale machten, eindelijk verantwoordelijkheid beginnen te nemen voor de schadelijke vernieling die ze onze planeet hebben toegebracht. Maar de landen van het Noorden hebben de pogingen om de biodiversiteit in eigen land te herstellen voor een groot deel opgegeven. In plaats daarvan promoten ze gemilitariseerde modellen voor het behoud van vestingen in landen in het Zuiden. Deze modellen zijn vaak gericht op gebieden van inheemse volken, die worden verdreven zodat hun land kan worden opgenomen in nationale parken. Amnesty heeft dit gedocumenteerd in Tanzania, Oeganda, Kenia, Nepal en Cambodja.

Dit fenomeen wordt 'groen kolonialisme' genoemd en verklaart hoe 'Big Green' natuurbeschermings-NGO's uit het Noorden, met geld van hun regeringen, opereren op een manier die de koloniale macht over inheemse volken versterkt. Omdat ze niet samenwerken met inheemse volken of profiteren van hun eeuwenoude wetenschappelijke kennis over natuur en natuurbehoud, slagen deze organisaties er niet in om het verlies aan biodiversiteit effectief aan te pakken. Regeringen kunnen geld verdienen met projecten die CO₂ zouden opslaan. In werkelijkheid blijken veel van die projecten nep of overdreven en dragen ze weinig bij aan bosherstel, terwijl bewoners hun land kwijt zijn. Bescherming van natuur is broodnodig, maar moet gebeuren mét — niet tegen — de mensen die er wonen. Anders blijft het een vorm van koloniale uitbuiting, verpakt in een groen jasje.

Afbeelding 2 ©Andressa Anholote/Getty Images

Aanvallen op activisten voor inheemse en milieurechten

Volgens *Global Witness* werden in 2022 wereldwijd 177 milieuactivisten vermoord; bijna 88% daarvan in Noord- en Zuid-Amerika. Een derde van de slachtoffers was inheems. Amnesty International heeft herhaaldelijk gedocumenteerd hoe milieuactivisten in Noord- en Zuid-Amerika worden geïntimideerd, aangevallen, lastiggevallen of gedood, vooral wanneer hun eisen indruisen tegen machtige economische en politieke belangen die vaak straffeloos handelen. Deze misdaden worden steevast niet goed onderzocht en de slachtoffers krijgen bijna nooit gerechtigheid. Strafrechtelijk onderzoek blijft zelden tot vervolging leiden, maar ondanks het gevaar gaan inheemse leiders door met het beschermen van 22% van 's werelds landoppervlak.

Conclusie

Inheemse volkeren dragen veel verantwoordelijkheid voor het behoud van cultuur en biodiversiteit, maar blijven geconfronteerd met landroof, assimilatie en geweld. Internationale afspraken erkennen hun rechten; de uitdaging ligt in daadwerkelijke naleving, inclusieve besluitvorming en bescherming van activisten.

Bron: <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/indigenous-peoples/>

BIJLAGE 3: REFLECTIEBLAD

Lees bijlage 1. Bespreek daarna kort onderstaande vragen:

1. Wat voel je bij deze woorden?

2. Welke waarden worden hier benoemd?

3. De getuigenis is van een persoon uit de Inheemse bevolking. Wat weet jij over de Inheemse bevolking? Wanneer behoort iemand volgens jou tot de Inheemse bevolking?

Bijna overal ter wereld ervaren inheemse volken dezelfde harde realiteit. Hun mensenrechten worden stelselmatig geschonden door overheidsinstanties en ze worden geconfronteerd met een hoge mate van marginalisatie en discriminatie.

Inheemse volken worden geconfronteerd met verdrijving van het land van hun voorouders dat ze al generaties lang bewonen en met beperkte toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting. Inheemse mensenrechtenactivisten worden geïntimideerd, aangevallen en soms zelfs gedood, vaak met de steun van de staat. Inheemse volkeren leven vaker in extreme armoede en lijden vaker onder landloosheid, ondervoeding en binnenlandse ontheemding* dan andere groepen. Ze komen gemiddeld vaker in de gevangenis of andere detentie terecht, zijn vaker analfabeet of werkloos en hun levensverwachting ligt soms tot wel 20 jaar lager dan die van hun niet-inheemse landgenoten.

Ontheemding

Ontheemding is het proces waarbij een persoon of groep mensen hun vertrouwde woonplaats of leefomgeving moet verlaten, vaak gedwongen en tegen hun wil, waardoor ze hun sociale, culturele en emotionele verbondenheid met die plek verliezen.

Oefening 1: De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

De **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens**, of afgekort 'UVRM', is een tekst die werd gemaakt net na de Tweede Wereldoorlog. Vertegenwoordigers van verschillende landen werkten in 1948 samen met de Verenigde Naties om de UVRM op te stellen. Denkers en leiders van toen wilden aan een betere wereld bouwen en maakten afspraken over gelijkheid en vrijheid voor iedereen. De tekst werd de basis voor alle moderne regels rond mensenrechten. Ze wilden ervoor zorgen dat alle mensen in de wereld, waar ze ook wonen, dezelfde basisrechten hebben.

Mensenrechten zijn basisrechten en vrijheden die alle mensen hebben, ongeacht waar je geboren bent of waar je leeft. Je hebt ze omdat je mens bent. Ze helpen ervoor zorgen dat iedereen goed kan leven en een menswaardig bestaan kan hebben. Voorbeelden zijn het recht op leven, het recht op vrijheid van meningsuiting, het recht op onderwijs en het recht om niet gediscrimineerd te worden.

Vooraan in de klas ligt een poster met alle 30 artikelen van UVRM weergegeven. Onderzoek welke rechten geschonden werden in de getuigenis. Maak op de achterkant van het blad een schema met welke rechten geschonden worden en waarom.

Stap 2: De weetje-waaier over rechten van inheemse volkeren

Neem nu bijlage 2 bij de hand: een weetje-waaier over de rechten van inheemse volkeren. Leg dit naast de getuigenis van (bijlage 1) en ga opnieuw op zoek naar om mensenrechtenschendingen. Duid in de weetje-waaier de schendingen aan die je herkent in de getuigenis.

Je hebt vandaag kennism gemaakt met de getuigenis van iemand uit een inheemse gemeenschap en onderzocht welk mensenrechten er geschonden worden. Je leerde ook over de realiteit van inheemse volkeren wereldwijd. Wat doet dit met jou? Neem een moment om stil te staan bij wat je gelezen en geleerd hebt. Beantwoord daarna volgende vragen.

1. Noteer 3 dingen die je merkwaardig vond in de getuigenis en de lesinhoud. Beschrijf wat je geraakt of verbaasd heeft.

-

-

-

2. Leg uit welke twee rechten geschonden werden bij de getuigenis van Patti. Link hieraan de informatie uit de weetje-waaier over de rechten van inheemse volkeren en vermeld de artikelen uit de UVRM:

3. Benoem één recht dat voor jou extra belangrijk is geworden na het uitvoeren van de opdrachten vandaag:

4. Wat zou jij kunnen doen om bij te dragen aan meer rechtvaardigheid voor inheemse volkeren?